

การศึกษาลักษณะดินเขตร้อนบนพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง กรณีศึกษา อ.เขาค้อ จ. เพชรบูรณ์ Study on Characteristics of Soils in the Tropical Area with High Slope

บุญจิรา จิตรประสงค์, น้ำทิพย์ วิเทียนรัมย์, สุพัตรา กิ่งไทร และ พงศ ทอังกัญญา¹

บทคัดย่อ

ดินเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทรัพยากรหนึ่ง มนุษย์อาศัยทรัพยากรดินในการทำการเกษตร ซึ่งถือเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่เป็นรากฐานของสังคมมนุษย์ ทรัพยากรดินที่มีความแตกต่างกันส่งผลต่อการใช้ ทรัพยากรดินเพื่อการเกษตรโดยตรง เนื่องจากทรัพยากรดินแต่ละประเภทสามารถตอบสนองต่อการใช้เพื่อ การเกษตรได้ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรดินเพื่อการเกษตรยังส่งผลให้ทรัพยากรดินนั้นเสื่อมโทรม ลงในระดับที่ไม่เท่ากันด้วย การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจทรัพยากรดินเพื่อการใช้ทรัพยากรดินนั้นอย่างถูกต้อง และลดความเสื่อมโทรมจากการใช้ทรัพยากรดินให้น้อยที่สุดจึงมีความสำคัญ การศึกษานี้ได้ดำเนินการ สำรวจดินภาคสนามด้วยอุปกรณ์สำรวจดินมาตรฐานในพื้นที่ ต.เขาค้อ อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ เก็บตัวอย่างดิน ทั้งหมด 10 หลุมเจาะ หลุมละ 5 ระดับความลึกรวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 50 ตัวอย่าง จากนั้นทำการ วิเคราะห์เบื้องต้นในห้องปฏิบัติการ เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานของดินและจำแนกดินที่ได้ตามเกณฑ์ของ อนุกรมวิธานดิน (Soil Taxonomy) ประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นจัดทำคำอธิบายเบื้องต้นของคุณสมบัติดิน และคำแนะนำการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ศึกษามีวัตถุต้นกำเนิดดินที่ผู้พังสลายตัวอยู่กับที่ (Residuum) และหรือ ตะกอนตาดเชิงเขา (Colluvium) จากหินดินดานและหินฟิลไลต์ ภายใต้ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Tropical savanna) ดินส่วนใหญ่มีพัฒนาการปานกลาง ดินลึก สีน้ำตาลเข้มถึงสีน้ำตาล มีเนื้อดินเหนียว โครงสร้างก้อนเหลี่ยมมุมมน ค่าปฏิกริยาดิน (pH) ค่อนข้างสม่ำเสมอตามระดับความลึก มีชั้นกำเนิด Ap (A) และ ชั้นสะสม Bt (Bt 1-3) เป็นดินที่อยู่บนพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ จำแนกดิน ได้เป็น Ultic Paleustalfs การใช้ประโยชน์จำเป็นต้องมีการจัดการพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยการ ปลูกไม้ยืนต้นและปลูกพืชคลุมดินร่วมด้วย ควรทำทางระบายน้ำเพื่อลดความรุนแรงของการชะล้างพังทลายดิน ไม่ควรปลูกพืชเชิงเดี่ยวหรือมีการไถพรวนบ่อยจะทำให้เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายดินและดินเสื่อมโทรม หรือ ควรทำขั้นบันได (Terrace) หากจำเป็นต้องปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ต้องมีการไถพรวน

คำสำคัญ: ดินเขตร้อน, การจำแนกดิน, การใช้ประโยชน์ที่ดิน

¹ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร